

IVM Coronanieuws 18 maart

Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws. Het is vandaag vrijdag 18 maart en aflevering 59.

Vaccinatie bij immuungecompromitteerden

De afgelopen weken verschenen diverse studies over de respons na coronavaccinaties bij immuungecompromitteerden. In een Nederlandse studie met 723 ernstig immuungecompromitteerde patiënten met een hematologische ziekte bleek meer dan 70% van alle patiënten een immuunrespons te hebben na twee vaccinaties met het coronavaccin van Moderna. Bij meer dan 50% van de patiënten waren de antilichaamconcentraties zelfs adequaat.

Onderzoek: www.ashpublications.org/bloodadvances/article/6/5/1537/483829/Quantitative-analysis-of-mRNA-1273-COVID-19

Bij multipel myeloom geeft een derde vaccinatie met het coronavaccin van Pfizer een verhoging van de antilichaamrespons vergeleken met de tweede vaccinatie. Dit blijkt uit een Griekse studie met 167 patiënten. Ongeveer de helft van de patiënten met een inadequate respons na de tweede vaccinatie bereikte die wel na de derde vaccinatie.

Onderzoek: www.ashpublications.org/blood/article/139/9/1409/483337/Booster-BNT162b2-optimizes-SARS-CoV-2-humoral

In een ZonMw-webinar zijn op 10 maart de tussentijdse resultaten gepresenteerd van vier vaccinatiestudies bij immuungecompromitteerden. Het ging daarbij om studies bij patiënten met een auto-immuunziekte, patiënten met hiv, longtransplantatiepatiënten en mensen met het Downsyndroom. Meer informatie over alle ZonMw-gefinancierde studies bij immuungecompromitteerden is te vinden op de website van ZonMw.

ZonMw: www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/coronavirus/onderzoek-naar-corona-en-covid-19/vaccinatie

Bescherming vaccinaties

Gevaccineerde mensen met het coronavaccin van Pfizer hebben zes maanden na de tweede vaccinatie naast antilichamen ook specifieke B-cellen in lymfeknopen en beenmerg. Dat blijkt uit een studie bij 43 gezonde mensen. De B-cellen in de lymfeknopen waren veranderd ten opzichte van de oorspronkelijke B-cellen in het bloed vlak na vaccinatie. De door deze B-cellen geproduceerde antilichamen waren beter in het binden en neutraliseren van het coronavirus.

Onderzoek: www.nature.com/articles/s41586-022-04527-1

De bescherming tegen ziekte na volledige vaccinatie met het coronavaccin van Pfizer neemt bij de omikronvariant snel af, vooral bij jonge kinderen. Dat blijkt uit een nog niet gepubliceerde

cohortstudie bij ruim 1,2 miljoen kinderen tussen 5 en 17 jaar. De bescherming bij kinderen van 5 tot en met 12 jaar nam tussen half december en eind januari af van 68% naar 12% in vergelijking met ongevaccineerde kinderen. De vaccinatie bleef wel voldoende beschermen tegen ernstige ziekte.

Voorpublicatie: www.medrxiv.org/content/10.1101/2022.02.25.22271454v1

Bijwerkingen vaccins

De coronavaccins van Pfizer en Moderna leiden tot weinig ernstige bijwerkingen of verdachte sterfgevallen. Dat is bevestigd in een Amerikaanse observationele studie op basis van ruim 340.000 meldingen van bijwerkingen na ongeveer 300 miljoen vaccinaties. Meer dan 90% van de meldingen betrof kortdurende en milde bijwerkingen.

Onderzoek: [www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099\(22\)00054-8](https://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099(22)00054-8)

Mensen die eerder het systemisch capillair leksyndroom hebben gehad, kunnen na vaccinatie met het coronavaccin van Moderna een opvlamming krijgen. Het EMA adviseert om dit als waarschuwing op te nemen in de bijsluiter. Het EMA heeft verder besloten om cutane vasculitis op te nemen als bijwerking in de bijsluiter van het coronavaccin van Janssen. Bijwerkingencentrum Lareb heeft tot nu toe drie meldingen van deze bijwerking ontvangen.

Lareb: www.lareb.nl/news/ontsteking-van-de-kleine-bloedvaten-in-de-huid-bijwerking-janssen-vaccin

Het Guillain-Barré syndroom en andere immuungerelateerde neurologische aandoeningen komen niet vaker voor na coronavaccinatie. De kans op deze zeldzame ziekten stijgt wel na infectie met het coronavirus. Dat blijkt uit een observationele studie met ruim 23 miljoen personen, waarvan 8,3 miljoen personen met minstens één dosis van een coronavaccin en ruim 735.000 niet-gevaccineerden met een positieve COVID-19-test.

Onderzoek: www.bmj.com/content/376/bmj-2021-068373

Op social media is er veel onrust over een bericht over haaruitval na coronavaccinatie. Het Belgische Centrum voor Evidence-Based Medicine heeft onderzocht wat hierover bekend is. Tijdelijke haaruitval treedt vooral op na een infectie met het coronavirus. Er zijn maar 3 gevallen beschreven van plaatselijk en tijdelijk haarverlies na een eerste dosis van een mRNA-vaccin. Na een infectie of vaccinatie normaliseert de haargroei altijd spontaan.

Cebam: www.gezondhedenwetenschap.be/gezondheid-in-de-media/haarverlies-is-mogelijk-na-coronavaccinatie-maar-komt-vaker-voor-na-corona-infectie

Boostervaccinaties

Mensen die gevaccineerd zijn met het coronavaccin van Janssen en minimaal 3 maanden geleden een boostervaccinatie hebben gekregen, komen in aanmerking voor een extra vaccinatie. Aanleiding hiervoor is dat sommige landen één vaccinatie met het vaccin van Janssen niet meer als volledige basisvaccinatie erkennen. Dit kan problemen opleveren bij het inreizen en gebruik van voorzieningen in die landen. De extra boostervaccinatie lost dit op.

Jongeren van 12 tot en met 17 jaar die dat willen, kunnen een boostervaccinatie bij de GGD krijgen. Volgens de Gezondheidsraad is er geen medische noodzaak voor alle jongeren. De meeste jongeren worden bijna niet ziek van de omikronvariant, maar kunnen bijvoorbeeld zelf kwetsbaar zijn of kwetsbare mensen in hun omgeving willen beschermen.

Door een foute combinatie van naalden en spuiten hebben 247 mensen per ongeluk een te lage dosis van hun tweede boostervaccinatie met Moderna gekregen. Deze mensen hebben het advies gekregen om een nieuwe boostervaccinatie te halen. Eerder hebben we al aandacht besteed aan het belang van het melden van vaccinatie-incidenten. U kunt deze incidenten blijven melden bij Voorkomen Medicatie-Incidenten.

VMI: www.medicijngebruik.nl/vmi

Overig vaccinnieuws

Mensen vanaf 18 jaar die dat willen, kunnen het eiwitvaccin van Novavax krijgen bij de GGD. Dit vaccin is een alternatief voor mensen die geen vaccin van Pfizer, Moderna of Janssen willen. Het vaccin is op een aantal centrale GGD-vaccinatie locaties beschikbaar. Mensen die dit vaccin willen, moeten de GGD bellen via een speciaal nummer. Het vaccin is niet beschikbaar als booster.

GGD: tel. 0800 - 0174

De Europese Unie heeft een voorlopig akkoord met India en Zuid-Afrika over het vrijgeven van de patenten op coronavaccins. Hierdoor kunnen farmaceutische bedrijven in ontwikkelingslanden bestaande coronavaccins zonder boete namaken. Het akkoord wordt nog in detail verder uitgewerkt. Ook moeten de andere landen van de Wereldhandelsorganisatie het akkoord nog goedkeuren.

Monoclonale antilichamen

Monoclonale antilichamen zijn wisselend effectief bij de subvarianten van het omikronvirus. Volgens Japanse onderzoekers zijn imdevimab, casirivimab, cilgavimab en tixagevimab zijn effectief bij BA.2-subvariant. Sotrovimab, etesevimab en bamlanivimab zijn niet effectief. In Nederland is de BA.2-subvariant van het omikronvirus sinds februari dominant.

Er zijn aanwijzingen voor resistentievorming van het coronavirus voor sotrovimab. Australische onderzoekers meldden dat COVID-19-patiënten een gemuteerd coronavirus bij zich droegen na een behandeling met sotrovimab. De SWAB beveelt sotrovimab niet langer aan als behandeloptie bij ambulante patiënten met COVID-19, vanwege de sterk verminderde werking bij de omikronvariant.

Japans onderzoek: www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2201933

Australisch onderzoek: www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2120219

SWAB: www.swab.nl/nl/covid-19

Nieuwe middelen

De afgelopen weken zijn studies van diverse nieuwe middelen bij COVID-19 gepubliceerd. Uit een Amerikaanse gerandomiseerde studie met 234 patiënten blijkt de immunomodulator CD24Fc het herstel te verbeteren van opgenomen COVID-19-patiënten met extra zuurstofbehoefte. Na 28 dagen verbeterde de klinische toestand bij 88% van de patiënten met CD24Fc vergeleken met 66% in de placebogroep. De gemiddelde opnameduur was daarnaast 4 dagen korter bij patiënten met CD24Fc.

Onderzoek CD24Fc: [www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099\(22\)00058-5](http://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099(22)00058-5)

Uit een andere Amerikaanse gerandomiseerde studie met bijna 400 patiënten blijkt dat nitrazoxanide bij milde COVID-19 geen effect heeft op de hersteltijd van de symptomen. Wel was de kans op progressie naar ernstige COVID-19 verlaagd. De kans hierop was 0,5% bij nitrazoxanide, versus 3,6% bij placebo. Deze studie is gesponsord en uitgevoerd door de fabrikant van nitrazoxanide.

Onderzoek nitrazoxanide: [www.thelancet.com/journals/eclinm/article/PIIS2589-5370\(22\)00040-2](http://www.thelancet.com/journals/eclinm/article/PIIS2589-5370(22)00040-2)

Stromale cellen uit allogene menstrueel bloed zijn veilig en bevorderen het klinisch herstel van patiënten met ernstige COVID-19. Dit blijkt uit een Iraanse gerandomiseerde studie met 30 opgenomen patiënten met een standaardbehandeling met virusremmers, anticoagulantia en corticosteroïden. Na 28 dagen was de overleving 57% bij patiënten met stromale cellen vergeleken met 28% bij patiënten met alleen standaardzorg. De studie is beperkt vanwege het kleine aantal patiënten.

Iraans onderzoek: stemcellres.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13287-022-02771-w

Baricitinib als aanvulling op standaardzorg verlaagt het risico op overlijden bij opgenomen COVID-19-patiënten. Dit blijkt uit een nog niet gepubliceerde Britse gerandomiseerde studie met ruim 8.000 patiënten. Na 28 dagen was de sterfte 12,0% in patiënten met baricitinib versus 14,0% bij patiënten met alleen standaardzorg. De onderzoekers hebben in hetzelfde artikel deze resultaten ook toegevoegd aan een eerdere meta-analyse van JAK-remmers. Uit deze aangevulde meta-analyse bleek baricitinib de kans op sterfte bij opgenomen COVID-19-patiënten met ongeveer 20% te verlagen.

Voorpublicatie: www.medrxiv.org/content/10.1101/2022.03.02.22271623v1

Nieuw onderzoek

De fabrikant van de combinatie nirmatrelvir en ritonavir met merknaam Paxlovid meldt in een persbericht dat de combinatie nu wordt onderzocht bij 6- tot 17-jarigen met een verhoogde risico op een ernstig ziektebeloop van COVID-19. De combinatie is door de FDA al goedgekeurd voor emergency use vanaf 12 jaar. In Europa is Paxlovid vooralsnog alleen geregistreerd bij volwassenen

Persbericht: www.pfizer.com/news/press-release/press-release-detail/pfizer-initiates-phase-23-study-novel-covid-19-oral

Recent zijn enkele Nederlandse ziekenhuizen gestart met een door ZonMw gefinancierde studie naar de optimale toepassing van corticosteroïden bij opgenomen COVID-19-patiënten met een onvoldoende respons op de standaardbehandeling. De onderzoekers hopen meer inzicht te krijgen in de juiste dosering en het tijdstip van toedienen bij COVID-19. Ook onderzoeken ze voorspellende lichaamsmarkers voor patiënten die baat hebben bij hogere doses corticosteroïden. Naar verwachting volgen de resultaten in 2024.

Onderzoek: www.amazingerasmusmc.nl/algemeen-nieuws/intensivisten-erasmus-mc-ontvangen-subsidie-voor-onderzoek-naar-covid

ZonMw opent binnenkort een subsidieoproep voor onderzoekers met nieuwe ideeën en onverwachte doorbraken voor de behandeling bij COVID-19. Meer informatie hierover vindt u op de website van ZonMw.

ZonMw: www.zonmw.nl/nl/actueel/nieuws/detail/item/vooraankondiging-subsidieronde-technologieen-ter-ondersteuning-van-therapieontwikkeling-covid-19

Tot slot

De volgende aflevering van het Coronanieuws verschijnt over 2 weken. Deze keer niet op een vrijdag, maar op donderdag 31 maart. Wilt u op de hoogte blijven van het geneesmiddelen-gerelateerde Coronanieuws? Abonneer u dan op ons YouTube-kanaal of de jaarnaalupdate op onze website.

www.ivm.nl